

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-333
(mr. R.J. Paris, voorzitter, mr. E.L.A. van Emden, prof. mr. M.L. Hendrikse, leden en
mr. S. Brugts, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 12 oktober 2018
Ingediend door : Consument
Tegen : ABN AMRO Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak : 10 mei 2019
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

Consument hield sinds januari 2014 een spaarrekening aan bij de Bank. In de algemene voorwaarden is opgenomen dat de rentevergoeding een minimum van 1,0% kent. In oktober 2018 heeft de Bank aan Consument een brief gestuurd dat de spaarrekening zal worden beëindigd per 1 januari 2019. Op 1 januari 2019 heeft de Bank het saldo van de spaarrekening overgemaakt naar een andere spaarrekening met een rentepercentage van 0,03%. Consument is het daar niet mee eens en vordert nakoming van de overeenkomst. De Commissie is van oordeel dat de overeenkomst tussen partijen een duurovereenkomst was en opgezegd mocht worden. Daarbij had de Bank echter een opzegtermijn van één jaar in acht moeten nemen. De Bank moet daarom aan Consument een forfaitaire (schade)vergoeding van 1,0% minus 0,03% betalen over de periode van één jaar minus de opzegtermijn die de Bank reeds in acht had genomen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken met de daarbij behorende bijlagen:

- het door Consument ingediende klachtformulier;
- het verweerschrift van de Bank;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van de Bank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 Consument houdt sinds 13 januari 2014 een spaarrekening genaamd 'Private Banking Spaarrekening Extra' (hierna: de Spaarrekening) aan bij de Bank. De Spaarrekening is een product met een minimale eerste inleg van € 250.000,-. Bij het openen van de Spaarrekening zijn partijen een rentevergoeding van 1,8% per jaar overeengekomen. Op het gebruik hiervan zijn onder meer de Voorwaarden Private Banking Spaarrekening Extra uit 2017 (hierna: de Voorwaarden) van toepassing.

2.2 In de Voorwaarden staat voor zover relevant:

“(…)

Rente op de Private Banking Spaarrekening Extra

- a. *Het rentepercentage en saldogrenzen van de Private Banking Spaarrekening Extra staan niet vast. De bank kan deze altijd wijzigen. Het rentepercentage kent een minimum van 1,0%.*
- b. *Het actuele rentepercentage kunt u vinden op abnamro.nl/nl/privatebanking/sparen of kunt u bij de bank opvragen.*
- c. *De bank informeert u over rentewijzigingen op één van de volgende manieren:*
 - *bekendmaking op abnamro.nl/nl/privatebanking/sparen;*
 - *een schriftelijk of elektronisch bericht aan u.*
- d. *Uw rente wordt berekend over de dagen dat uw spaargeld op de spaarrekening heeft gestaan.*
- e. *Het maximale saldo waarover u rente ontvangt bedraagt EUR 10.000.000,-.*
- f. *Uw rente wordt jaarlijks met datum 31 december op de Private Banking Spaarrekening Extra bijgeschreven. Voor u is dit na twee werkdagen zichtbaar en beschikbaar.*

(…)

Beëindigen van de Private Banking Spaarrekening Extra

- a. *U kunt altijd uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen. Aan het beëindigen van een rekening zonder spaarsaldo zijn geen kosten verbonden.*
- b. *(…)*
- c. *(…)*
- d. *(…)*
- e. *(…)*
- f. *De bank kan uw Private Banking Spaarrekening Extra beëindigen als u 12 maanden geen spaargeld op deze spaarrekening hebt staan of als u zich niet houdt aan deze voorwaarden of de Algemene Voorwaarden ABN AMRO Bank N.V.*

(…)”

2.3 De rentevergoeding op de Spaarrekening is op 31 januari 2016 verlaagd naar 1,0% per jaar.

2.4 Op 2 oktober 2018 heeft de Bank aan Consument een e-mail gestuurd. Daarin staat voor zover relevant:

“Geachte heer [Consument],

(...)

Omdat je tijdens ons kennismakingsgesprek van 30 juli j.l. hebt aangegeven dat je graag pro-actief wordt benaderd, wilde ik je graag bijpraten over het volgende. De Private Banking Spaarrekening Extra zal per 1 januari 2019 ophouden te bestaan. Je zult hier op een later tijdstip ook nog schriftelijk over worden geïnformeerd. Tot 01-01-2019 ontvang je de rentevergoeding van 1% op het door jou aangehouden vermogen op de Private Banking Spaarrekening Extra.

De redenen van het beëindigen van deze spaarrekening zijn:

- het vaste rentepercentage van minimaal 1% is, gezien de aanhoudende lage rente op de geld- en kapitaalmarkt, niet te handhaven (de hoogste rentevergoeding op een spaarrekening bij [de Bank] is momenteel 0,07%);
- het rentepercentage is niet goed uitlegbaar naar andere klanten, die niet meer in aanmerking komen voor deze spaarrekening. Deze spaarrekening is al sinds 2016 geen onderdeel meer van ons actieve spaarassortiment.

Indien je over het vermogen van je Private Banking Spaarrekening Extra wenst te beschikken dan gelden de opnamebeperkingen vanaf heden niet meer. (...)”

2.5 Op 12 oktober 2018 heeft de Bank aan Consument een brief gestuurd. Daarin staat voor zover relevant:

“Geachte heer en mevrouw [Consument],

Al sinds 2016 is de Private Banking Spaarrekening Extra (PBSE) geen onderdeel meer van ons spaarassortiment. (...) Daarom stoppen we per 1-1-2019 met de PBSE. Hieronder leest u wat dit voor u betekent.

Wat betekent dit voor u?

- Op 1-1-2019 beëindigen wij het product PBSE
- Alle beperkende voorwaarden voor opnames vervallen per direct; **vanaf nu kunt u volledig boetevrij uw geld van de rekening opnemen of overboeken.**
- Heeft u op 1-1-2019 nog saldo op uw PBSE? Dan openen wij voor u een nieuwe spaarrekening en boeken het saldo om naar deze rekening. U behoudt hierbij uw huidige rekeningnummer. Nog te ontvangen rente van de PBSE wordt ook op deze rekening geboekt.
- De actuele rentevergoeding op onze spaarproducten vindt u op: [website van de Bank]

Tot 30 december 2018 behoudt u de rentevergoeding van 1% op uw PBSE. (...)”

- 2.6 Op 1 januari 2019 heeft de Bank het saldo dat op die datum nog op de Spaarrekening van Consument stond, overgeboekt naar een spaarrekening van Consument genaamd ‘Private Banking Spaarrekening’ met hetzelfde rekeningnummer. De rentevergoeding bedraagt vanaf die datum 0,03% per jaar.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

- 3.1 Consument vordert dat de Bank wordt veroordeeld tot het hanteren van een rentevergoeding van 1,0% per jaar vanaf 1 januari 2019 over het saldo dat Consument vanaf die datum op de Spaarrekening aanhield.

Grondslagen en argumenten daarvoor

- 3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen. De Bank is toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van haar verbintenissen uit de tussen partijen gesloten overeenkomst. De Bank heeft niet gepresteerd waartoe zij contractueel verplicht was. Volgens de Voorwaarden was de Bank immers gehouden aan Consument een rentevergoeding van minimaal 1,0% te betalen. De Bank heeft echter op eigen initiatief en zonder toestemming van Consument de overeenkomst opgezegd en is sinds 1 januari 2019 op eigen initiatief en zonder toestemming van Consument overgegaan tot het vergoeden van een rente van 0,03% over zijn spaartegoed in plaats van 1,0%. Deze onbevoegde opzegging door de Bank heeft een groot financieel nadeel voor Consument tot gevolg, namelijk dat hij ten onrechte sinds 1 januari 2019 geen rentevergoeding van 1,0%, maar 0,03% ontvangt over zijn spaartegoed. Consument schat deze schade op € 12.000,- per jaar vanaf 1 januari 2019.

Verweer van de Bank

- 3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

- 4.1 Consument vordert nakoming van de tussen hem en de Bank bestaande overeenkomst ten aanzien van de Spaarrekening. De Bank voert echter aan dat zij de overeenkomst met Consument *rechtsgeldig* heeft opgezegd. Haar bevoegdheid om de overeenkomst op te zeggen, volgt uit het feit dat deze overeenkomst dient te worden gekwalificeerd als een ‘duurovereenkomst’. Consument betwist dat de Bank de overeenkomst *rechtsgeldig* heeft opgezegd.

Was de overeenkomst een 'duurovereenkomst'?

4.2 Allereerst zal de Commissie toetsen of de overeenkomst die partijen hebben gesloten, gekwalificeerd moet worden als een 'duurovereenkomst'. Bij een duurovereenkomst hebben partijen zich verplicht tot een voortdurende prestatie of zijn zij een reeks van prestaties aangegaan, die zich over een langere tijd heeft uitgestrekt. Het belangrijkste kenmerk van een duurovereenkomst is dat deze niet verplicht tot een *eenmalige* prestatie. Met de Bank is de Commissie van oordeel dat partijen een duurovereenkomst zijn aangegaan. Consument heeft zich jegens de Bank verbonden een bedrag in te leggen op de Spaarrekening. Daartegenover heeft de Bank zich jegens Consument verbonden om een rente van minimaal 1,0% te vergoeden voor zolang Consument dit bedrag heeft ingelegd. Verder zijn partijen niets overeengekomen over het moment waarop de overeenkomst zou eindigen. Dat betekent dat de duurovereenkomst voor *onbepaalde tijd* is aangegaan.

Juridisch kader voor opzegging van duurovereenkomsten voor onbepaalde tijd

4.3 Vervolgens moet beoordeeld worden of deze duurovereenkomst voor onbepaalde tijd al dan niet opgezegd mocht worden door de Bank. Of en, zo ja, onder welke voorwaarden een duurovereenkomst die voor onbepaalde tijd is aangegaan, opzegbaar is, wordt volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad (onder meer HR 28 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ9854 en HR 2 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:141) bepaald door de inhoud daarvan en door de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen. Indien wet en overeenkomst *niet* voorzien in een regeling van de opzegging, geldt dat de overeenkomst *in beginsel opzegbaar* is. Volgens de Hoge Raad kunnen op grond van artikel 6:248 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) de eisen van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval meebrengen dat opzegging slechts mogelijk is indien daarvoor een *voldoende zwaarwegende grond* bestaat. Die eisen kunnen voorts in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval meebrengen dat een bepaalde *opzegtermijn* in acht moet worden genomen of dat de opzegging gepaard moet gaan met het aanbod tot betaling van een (*schade*)*vergoeding*. Ook als de wet of een duurovereenkomst *wel* voorziet in een regeling van de opzegging, kunnen volgens de Hoge Raad, indien de wet en hetgeen tussen partijen is overeengekomen daarvoor ruimte laten, de eisen van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval op grond van artikel 6:248 lid 1 BW meebrengen dat aan de opzegging nadere eisen gesteld worden.

Brengen de eisen van redelijkheid en billijkheid extra eisen mee?

4.4 Partijen zijn het erover eens dat de overeenkomst tussen partijen *niet* voorziet in een opzegmogelijkheid in het geval de rente op de geld- en kapitaalmarkt gedurende langere tijd (aanzienlijk) lager is dan 1,0%. Dat betekent dat de overeenkomst in beginsel opzegbaar is.

Vervolgens dient de Commissie te beoordelen of de eisen van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het onderhavige geval meebrengen dat opzegging slechts mogelijk was indien daarvoor een voldoende zwaarwegende grond bestond of dat een bepaalde opzegtermijn in acht moest worden genomen dan wel dat de opzegging gepaard moest gaan met het aanbod tot betaling van een (schade)vergoeding.

Was er een voldoende zwaarwegende grond voor opzegging?

4.5 Als redenen voor opzegging heeft de Bank aangevoerd dat de vaste rentevergoeding van minimaal 1,0%, gezien de aanhoudende lage rente op de geld- en kapitaalmarkt, niet langer te handhaven (verliesgevend) was en dat het rentepercentage niet langer goed uitlegbaar was naar andere klanten die niet meer in aanmerking kwamen voor deze spaarvorm. Deze redenen vormen naar het oordeel van de Commissie naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van de onderhavige situatie een voldoende zwaarwegende grond voor opzegging. Van de Bank hoefde immers niet te worden verwacht dat zij nog langer een verliesgevend product zou handhaven. Juist nu de rente op de geld- en kapitaalmarkt al enige tijd ruim onder de 1,0% lag.

Was de opzegtermijn redelijk?

4.6 Daarentegen brengen de eisen van redelijkheid en billijkheid in verband met de aard en inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval naar het oordeel van de Commissie wel met zich mee dat de Bank een langere opzegtermijn in acht had moeten nemen. Van belang daarbij is dat de Bank in geval van nakoming weliswaar verlies lijdt, maar dat Consument als gevolg van de opzegging ook schade lijdt. Gezien de ontwikkelingen van de spaarrente de afgelopen decennia (bron: De Nederlandsche Bank/Centraal Bureau voor de Statistiek) had bovendien van de Bank verwacht mogen worden dat zij bij het aangaan van de overeenkomst geanticipeerd had op een langdurige lage rente op de geld- en kapitaalmarkt door – bijvoorbeeld – deze omstandigheid in haar algemene voorwaarden op te nemen als reden voor opzegging. Dat heeft de Bank echter nagelaten. Rekening houdend met deze belangenafweging acht de Commissie een opzegtermijn van één jaar redelijk.

Is de Bank een (schade)vergoeding verschuldigd?

4.7 Omdat de Bank een opzegtermijn van één jaar in acht had moeten nemen, is de Bank over de periode vanaf 1 januari 2019 tot en met 12 oktober 2019 aan Consument een (schade)vergoeding verschuldigd. De Bank is Consument immers vanaf 1 januari 2019 een rente van 0,03% gaan vergoeden in plaats van 1,0%. Het is de Commissie echter niet bekend welk bedrag er in die periode op de Private Banking Spaarrekening stond en zal staan. Wel is het bekend wat er op 31 december 2018 op de Spaarrekening stond.

De Commissie zal daarom bij de vaststelling van de *hoogte* van de schadevergoeding uitgaan van een *forfaitair* bedrag, namelijk het bedrag dat op 31 december 2018 op de Spaarrekening van Consument stond. Over dit (forfaitaire) bedrag zal de Bank gedurende de opzegtermijn van één jaar aan Consument een schadevergoeding van 0,97% (1,0% minus 0,03%) moeten betalen. De opzegtermijn die in acht had moeten worden genomen, ving aan op 12 oktober 2018 en eindigt op 12 oktober 2019. Over de periode vanaf 12 oktober 2018 tot en met 31 december 2018 is de Bank echter geen schadevergoeding verschuldigd, omdat de Bank in die periode al 1,0% over het saldo dat Consument op de Spaarrekening aanhield, heeft vergoed.

Conclusie

4.8 De conclusie is dat de Bank de overeenkomst tussen partijen rechtsgeldig mocht opzeggen. Daarbij had de Bank echter een opzegtermijn van één jaar in acht moeten nemen. De Bank moet daarom aan Consument een (schade)vergoeding betalen over de periode van één jaar minus de opzegtermijn die de Bank reeds in acht heeft genomen. Deze (schade)vergoeding is door de Commissie (forfaitair) vastgesteld op 0,97% over het saldo dat Consument op 31 december 2018 op de Spaarrekening aanhield over de periode van 1 januari 2019 tot 12 oktober 2019 (285 dagen).

5. Beslissing

De Commissie beslist dat de Bank binnen vier weken na de dag waarop een afschrift van deze beslissing aan partijen is verstuurd, aan Consument een schadevergoeding zal betalen als hiervoor onder 4.8 omschreven.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.